

Landstingsfullmäktige

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2 2009

Bakgrund

Kommunallagen (KL) fokuserar på god ekonomisk hushållning och på behovet av att få en ökad långsiktighet i den ekonomiska- och verksamhetsmässiga planeringen. Budget och flerårsplan skall innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen skall följas upp kontinuerligt och det är landstingsstyrelsens ansvar att i delårsrapporten och årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Enligt bestämmelserna i kommunallagen skall revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapport 2 är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Landstingsstyrelsens delårsrapport och revisorernas bedömning skall behandlas av fullmäktige. Syftet är bland annat att ge fullmäktige underlag för den fortsatta styrningen av verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

Det viktigaste underlaget för revisorerna är landstingsstyrelsens analys som ingår i delårsrapporten.

Landstingsstyrelsen tog ställning till delårsrapporten vid sitt sammanträde den 6 oktober 2009. Föreliggande bedömning baseras på landstingsstyrelsens analys i skrivelse till landstingsfullmäktige samt "Rapport 3 2009 – Verksamhetsuppföljning med delårsbokslut och helårsprognos"

Fastställda mål

Landstingets revisorer konstaterar att fullmäktige fastställt finansiella mål samt mål för verksamheten med utgångspunkt från tidigare nämnda lagkrav.

Revisorernas uppdrag är att bedöma om delårsrapportens *ekonomiska* resultat är förenligt med fullmäktiges beslut om finansiella mål och om *verksamheten* bedrivs i enlighet med fastställda mål.

Med anledning av bestämmelserna i kommunallagen, fastställde landstingsfullmäktige år 2005 följande långsiktiga finansiella mål:

- att från och med 2006 tillföra pensionsfonden ett belopp som motsvarar varje års ökning av *avsättningen för pensioner* liksom att pensionsfondens *avkastning* tillförs fonden och
- att från och med 2007 ha ett överskottskrav på två procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Landstingsfullmäktige beslutade under november 2007:

- att under planperioden (2008-2011) tillfälligt frångå det finansiella målet om ett *årligt överskott* på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag samt

Landstingsfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 9-10 juni 2008:

- att fastställa landstingsplan 2009 med bilagor, budget med ingående poster för år 2009,
- att under år 2009 tillfälligt frångå målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag samt
- att en analys av den ekonomiska flerårsplanen fram till och med 2012 genomförs för beslut senast vid landstingsfullmäktiges möte i november.

I landstingsfullmäktiges budgetbeslut från juni 2008 anges överskottet till 15,5 miljoner kronor. Vid novembermötet reviderade fullmäktige budgetbeslutet innebärande ett överskott uppgående till 8,9 miljoner kronor.

Fullmäktiges beslut innebär att det för innevarande verksamhetsår finns två finansiella mål att förhålla sig till: avsättningen till pensionsfonden och det budgeterade överskottsmålet.

I landstingsplanen används balanserade styrkort som modell för planering, styrning och uppföljning av verksamhetens effektivitet och kvalitet. Landstingsfullmäktige har i ”Landstingsplan – övergripande verksamhetsplan för Landstinget i Värmland 2009-2012” fastslagit de övergripande mål som gäller inom fyra perspektiv: medborgare, verksamhet, medarbetare och ekonomi. I fullmäktigebeslutet redovisas även strategiska mål och prioriterade områden.

Landstingsstyrelsens delårsrapport

Finansiella mål

Landstingsstyrelsens delårsbokslut för perioden januari – augusti 2009 visar ett överskott på 128 miljoner kronor. Under samma period 2008 uppgick överskottet till 147 miljoner kronor.

I den av styrelsen presenterade delårsrapporten ingår en prognos. Styrelsen bedömer att det budgeterade överskottet om 8,9 miljoner kronor inte kommer att uppnås. Prognosen pekar på ett underskott om 30 miljoner kronor, vilket är 38,9 miljoner kronor sämre än budget.

Det ankommer på landstingsstyrelsen att utifrån uppgifterna i delårsrapporten vidta korrigerande åtgärder för att uppnå det resultat som fullmäktiges budgetförutsättningar anger. Revisorerna konstaterar att landstingsstyrelsen i delårsrapporten inte redovisar tillräckliga åtgärder för att nå budgeterat resultat.

Revisorerna konstaterar emellertid att landstingsstyrelsen under år 2009 genomför ett omstruktureringsprogram i landstingets verksamheter, avsett att ge en personalreduktion om 300 tjänster. Detta kommer att belasta 2009 års ekonomiska resultat med omställningskostnader som på helårsbasis beräknas uppgå till ca 50 miljoner kronor. Utgångspunkten är att underskott beroende på dessa kostnader inte behöver återställas i en balanskravsutredning.

Revisorerna konstaterar också att den prognostiserade budgetavvikelsen till stor del förklaras av att skatteintäkterna inte kommer att uppgå till budgeterat belopp. I prognosen anges att skatteintäkterna kommer att bli 116 miljoner kronor lägre än vad som budgeterats. Detta kompenseras till viss del av ökade verksamhetsintäkter och riktade statsbidrag samt ett gynnsamt finansnetto.

Revisorerna delar styrelsens konstaterande att nettokostnaderna under årets första åtta månader ökat med 4,5 procent jämfört med motsvarande period 2008. Om omställningskostnaderna på 40 miljoner kronor exkluderas uppgår nettokostnadsökningen till 3,5 procent. Nettokostnadsutvecklingen för helåret är budgeterad till 3,4 procent. Revisorerna menar att det är viktigt att nettokostnadsutvecklingen begränsas under den period som återstår av verksamhetsåret för att begränsa budgetunderskottet.

Sammantaget redovisar hälso- och sjukvårdens divisioner nu ett överskott på 18 miljoner kronor efter åtta månader (2008 redovisades i delårsbokslutet ett överskott på 68 miljoner kronor) och ett prognostiserat överskott för hela året som uppgår till cirka 30 miljoner kronor (2008 redovisades i motsvarande prognos ett överskott på 2 miljoner kronor, slutresultatet blev ett underskott på 8 miljoner kronor).

Det kvarstår stora ekonomiska obalanser för enskilda divisioner vilket också framgår av landstingsstyrelsens prognos. Av landstingsstyrelsens analys framgår inte vilka konkreta åtgärder som styrelsen avser att vidta med anledning av detta.

Fullmäktige har beslutat om ett finansiellt mål innebärande att till pensionsfonden avsätta ett belopp som motsvarar årets pensionskuldsökning och att pensionsfondens avkastning skall tillföras fonden. Revisorerna delar styrelsens bedömning att målet kommer att uppfyllas under året.

Verksamhetsmål

Landstinget arbetar med planering, uppföljning och styrning enligt balanse-erade styrkort. Det övergripande styrkortet är fastställt i landstingsplanen av landstingsfullmäktige och de strategiska målen är formulerade utifrån styrkortets fyra perspektiv.

Av styrkortsuppföljningen framgår att graden av måluppfyllelse varierar i de olika perspektiven för respektive verksamhet. Revisorerna delar i stort landstingsstyrelsens analys av styrkortsredovisningen som redovisas i delårsrapporten.

Revisorerna noterar vissa brister avseende måluppfyllelsen inom framgångsfaktorn "Tillgänglighet" inom medborgarperspektivet. Revisorerna konstaterar att ingen av hälso- och sjukvårdens divisioner uppfyller tillgänglighetsmålet/vårdgarantin fullt ut. Revisorerna efterlyser därför åtgärder för att nå målet, till exempel avseende telefontillgängligheten då befolkningens möjligheter att nå vårdcentralen är fundamental för hela sjukvårdssystemets funktionalitet.

Revisorerna vill också peka på att det prognostiserade resultatet förutsätter att landstinget uppfyller de krav som ställts upp för att få del av den så kallade kömiljarden. Uppfyller landstinget inte stipulerade krav utgår inget bidrag vilket leder till ett försämrat resultat. Revisorerna saknar styrelsens analys över hur dessa krav ska uppnås.

Sammanfattningsvis konstaterar revisorerna att av styrkortets sexton mål har endast ett uppfyllts av samtliga divisioner. Det finns heller inte någon division som uppfyller samtliga mål. Med anledning av detta efterlyser revisorerna styrelsens strategi och åtgärdsplan för att uppfylla målen.

Sammanfattande bedömning

Landstingets revisorer delar landstingsstyrelsens bedömning, utifrån analysen av delårsrapporten, att det finansiella målet avseende pensionsavsättning kommer att vara uppfyllt vid verksamhetsårets slut.

Delårsbokslutets resultat är i paritet med budget medan prognosen pekar på att det budgeterade helårsresultatet inte kommer att nås. Revisorerna konstaterar, som tidigare anförts, att den största orsaken till att helårsresultatet inte nås är att skatteintäkterna bedöms bli väsentligt lägre än vad som budgeterats.

Revisorerna noterar att de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen inte i alla delar uppfylls. Revisorerna delar i stort landstingsstyrelsens analys av styrkortsredovisningen som redovisas i rapporten men revisorerna efterlyser styrelsens strategi och handlingsplan för att uppfylla samtliga av fullmäktige beslutade mål.

Revisorerna

Leif Sandberg

Roland Krantz

Thomas Ohlsson

Jan Nilsson

Hans Kaijser

Stig-Arne Persson

Barbro Thunér

Östen Högman

Per-Åke Persson